

■ Ceyms Bolduin

Neçə gözəl illər bundan əvvəl İtaliyada Antonio Canova adlı balaca bir uşaq vardı. Atası öldüyünə görə o babasıyla bir yerdə yaşayırdı. Onun babası daşyonon idi. O, çox kasıbdı.

Antonio çox zəif uşaqdı, babasıyla işləməyə gücü yox idi. Eləcə də başqa uşaqlarla oynamağı sevmirdi. Ancaq o babasıyla birlikdə qayalıqlara getməyi xoşlayırdı. Qoca babası daşları yonanda o da daş qırıqları arasında oynayırdı. Hərdən də yumşaq gildən heykəl düzəldərdi. Bəzən özüyə çəkil və iskenə götürər, qayanın iri daşlarından heykəl oymağa cəhd edərdi. Çox vaxt istəyinə nail olar, belə vaxtlarda babası çox sevinirdi:

- Deyəsən, bu uşaq gələcəkdə heykəltəraş olacaq, - babası deyirdi.

Axşam evə qayıdanda isə nənəsi ondan soruşardı:

- Mənim balaca heykəltəraşım, sən bu gün nə iş görmüsən?

Daha sonra nənəsi onu dizi üstə oturdar, ona nağıllar danışardı. Bu nağıllar da balaca Antonionun beynini gözəl obrazlarla doldurardı. Növbəti gün o babasıyla qayalıqlara gedəndə ya gildən, ya da daşdan beynindəki obrazları düzəldərdi.

Onlar yaşayan kiçik şəhərdə Qraf deyilən bir varlı kişi də yaşayırdı. Hərdən bir bu Qraf ziyafət təşkil edə, başqa şəhərlərdən varlı dostlarını ziyafətə dəvət edərdi. Belə vaxtlarda Antonionun babası da Qrafın evinə

Antonio Canova

hekayə

gedər, mətbəxdə iş görərdi. Çünki o yaxşı daşyonon olduğu kimi yaxşı da aşpaz idi.

Bir gün elə oldu ki, Antonio da babasıyla birlikdə Qrafın malikanəsinə getdi. Şəhərdən çoxlu qonaqlar gələcək, onların şərəfinə ziyafət veriləcəkdi. Antonio yemək bişirə bilmirdi, nə də yaşı az olduğuna görə ona başqa iş tapşırmadılar. O ancaq qab-qacaqları yuya bilirdi, zirək uşaq olduğundan başqa işlərdə də babasına əl tuturdu.

Nahar üçün stol açılana qədər hər şey yaxşı gedirdi. Birdən yemək otağından səs gəldi, deyəsən nəsə sinmişdi. Elə bu vaxt bir kişi əlində marmar parçası mətbəxə cumdu. Onun rəngi ağappaq ağarmış, qorxudan tiritir əsirdi.

- Mən nə edəcəm? Mən nə edəcəm? - o həyəcanla təkrar edirdi. - Mən stolun ortasında dayanmalı olan heykəli sındırışam. Bu heykəl olmasa stolun gözəl görünməsi üçün heç nə edə bilmərəm. Qraf mənə nə deyəcək?

Artıq o biri xidmətçilər də təşviş içindəydilər. Görəsən, ziyafət baş tutmayacaq? Nahar olmayacaq? Hər şey stolun gözəl görünməyindən asılı idi. Qraf çox hirsələnəcəkdi.

- Biz nə edəcəyik? - onlar bir-birinin üzünə baxıb deyirdilər.

Antonio qabları yuyurdu. İşini yarımcıq qoyub heykəli sındıran adama yaxınlaşıdı.

- Əgər sənə başqa heykəlin olsaydı stolu bəzəyə bilərdin? - o kişidən soruşdu.

- Əlbəttə, - kişi cavab verdi. - Əgər heykəl əvvəlki uzunluqda və əvvəlki hündürlükdə olsa...

- Mənə icazə verərsənmi bir heykəl düzəltməyə cəhd edim? - Antonio dedi. - Güman ki, işinizə yarayan birini düzəldə bilərəm.

Kişi onun sözlərini eşidib güldü. - Cəfəngiyat danışma! - kişi onun üstünə qışqırdı. - Sən axı kimsən ki, bir saata heykəl düzəltməkdən dəm vurursan?

- Mən Antonio Canovayam, - o dedi. - İcazə verin uşaq bacardığını düzəltsin, - Antonionu tanıyan xidmətçilər dedi.

Beləliklə, başqa əlacı olmayan kişi ona icazə verdi.

Mətbəx stolunun üstündə iri, dördkünc yağ parçası vardı. Doxsan kilo ya yaxın çəkisi olardı. Onu dağlarda ki yağ zavodundan təzəcə gətirmişdilər, təzə idi. Antonio mətbəx bıçağını əlinə alıb yağ parçasını oymağa başladı. Bir neçə dəqiqənin içində Antonio bu yağ parçasını oturan şir formasına saldı. Bütün xidmətçilər toplaşib şirə baxırdılar.

- Nə gözəldir, - xidmətçilər qışqırdılar. - Hətta sinan heykəldən də çox qəşəngdir.

Antonio işini bitirəndə kişi şiri sinan heykəlin yerinə aparıb qoydu.

- İndi stol mənim istədiyimdən də gözəl görünəcək, - kişi dedi.

Qraf və onun varlı dostları stol arxasında oturanda onların nəzərini cəlb edən ilk şey sarı şir oldu.

- Necə də gözəl incəsənət əsəridir? - onlar heyretlə dedilər. - Yalnız dahi bir heykəltəraş belə bir şir düzəldə bilərdi! Ancaq çox maraqlıdır, nə üçün o bu heykəli yağdan hazırlayıb?

Sonra Qrafın dostları ondan xahiş etdilər ki, bu şiri hazırlayan heykəltəraşın adını onlara desin.

- Dostlar, - Qraf dedi. - Bu şir elə mənim üçün də sürprizdir, mən də elə sizin kimiyəm, bunu kimin hazırladığını bilmirəm.

Daha sonra Qraf baş xidmətçini çağırırdı, ondan soruşdu ki, belə bir gözəl heykəli haradan tapıb gətirib.

- Bunu yarım saat əvvəl mətbəxdəki o balaca oğlan düzəldib, - baş xidmətçi cavab verdi.

Onun sözlərini eşidən Qrafın dostları indi daha çox təəccübləndilər. Qraf baş xidmətçiyə həmin oğlanı yemək otağına çağırmağı dedi.

- Balaca, - Qraf uşağa dedi. - Sən elə bir əsər yaratmısan ki, dahi heykəltəraşlar bununla fəxr edə bilər. Sənin adın nədir? Müəllimin kimdir?

- Mənim adım Antonio Canovadır, - oğlan dedi. - Daşyonon babamdan başqa mənim heç bir müəllimim olmayıb.

Qrafın bütün qonaqları Antonionun başına toplaşdılar. Onların arasında məşhur rəssamlar, heykəltəraşlar da vardı. Onlar başa düşdülər ki, bu uşaq dahidir. Onlar uşağın yaratdığı işə deməyə güclü bir söz tapmadılar. Dedilər ki, Antonionun onlarla bir stol arxasında oturması onları məmnun edər, ziyafət də onun şərəfinə verilir.

O biri gün Qraf adam göndərüb Antonionu çağırırdı ki, gəlib onlarla birgə yaşasın. Ölkənin ən yaxşı rəssamları, heykəltəraşlar gəlib ona dərs keçdilər. Bu dəfə o yağlı oymaq əvəzinə marmarı oyurdu.

Antonio Canova dünyanın ən məşhur heykəltəraşlarından biri oldu.

İngilis dilindən tərcümə edən:
Sevil Gültən